

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

6 ביולי 2015

929

י"ט בתמוז התשע"ה

עמוד

הצעת חוק לייעול האכיפה והפיקוח העירוניים ברשויות המקומיות (הוראת שעה) (תיקון מס' 2
והוראת שעה), התשע"ה-2015 752

הצעת חוק לייעול האכיפה והפיקוח העירוניים ברשויות המקומיות (הוראת שעה) (תיקון מס' 2 והוראת שעה), התשע"ה-2015

1. תיקון שם החוק בחוק לייעול האכיפה והפיקוח העירוניים ברשויות המקומיות (הוראת שעה), התשע"א-2011 (להלן – החוק העיקרי), בשם החוק, המילים "הוראת שעה" – יימחקו.

ד ב ר י ה ס ב ר

בשנות הפעלת מערכי האכיפה העירוניים ובהתאם לתקציב שהוקצה לנושא, עד כה הוקמו ומקמים מערכי אכיפה עירוניים בלמעלה מ-50 רשויות מקומיות, המנויות בתוספת הראשונה לחוק, וכן בכמה רשויות מקומיות באזור יהודה והשומרון.

לדברי הגורמים המקצועיים, ככלל, ברשויות מקומיות שבהן פועל מערך אכיפה עירוני, קיימת שביעות רצון רבה בקרב ראשי הרשויות המקומיות ומפקדי תחנות המשטרה מפעילות מערכי האכיפה העירוניים, לרבות מתחומי הפעילות. מרביתם מדגישים את חשיבות הפרויקט ומציינים את התרומה המשמעותית של מערכי האכיפה העירוניים לשיפור איכות החיים ותחושת הביטחון של התושבים ברשויות המקומיות שבהן פועלים המערכים.

בהתאם לתפיסת ההפעלה של מערכי האכיפה העירוניים כפי שגובשה במשרד לביטחון הפנים ובמשטרת ישראל, מתמקדים מערכי האכיפה העירוניים באכיפת סל עבירות מוגדר, בתחומי איכות החיים ומניעת אלימות. הנתונים שהצטברו במשרד לביטחון הפנים ובמשטרת ישראל מעידים כי פעילות מערכי האכיפה העירוניים במתכונתם הנוכחית היא יעילה ואפקטיבית. נוסף על כך קיימת שביעות רצון רבה בקרב ראשי הרשויות המקומיות מהידוק שיתוף הפעולה בין הרשויות המקומיות לבין משטרת ישראל ומהיזומה לפעילויות משותפות שלהן בתחומי האכיפה השונים.

כעת, מאחר שמטרות חקיקת החוק – ובהן המאבק באלימות, בעבריינות ובעבירות הפוגעות באיכות החיים של התושבים ברשויות מקומיות בעיני עומדות, ולאור הצלחת המודל של מערכי האכיפה העירוניים, מוצע להפוך את הוראת השעה בנושא להוראת קבע.

נוסף על כך, לאור הניסיון שהצטבר בנושא, וכנדרש במסגרת הפיכת הוראת השעה להוראת קבע, מוצע לערוך בחוק כמה תיקונים ושינויים.

סעיף 1 מטרתה העיקרית של הצעת החוק היא להפוך את החוק לייעול האכיפה והפיקוח העירוניים להוראת קבע, כאמור לעיל. על כן מוצע למחוק משם החוק את המילים "הוראת שעה".

כללי החוק לייעול האכיפה והפיקוח העירוניים ברשויות המקומיות (הוראת שעה), התשע"א-2011 (להלן – החוק או החוק לייעול האכיפה והפיקוח העירוניים), נחקק בהמשך וכשהשלמה להחלטת ועדת השרים לבחינת הקמתו של מערך השיטור העירוני, מיום כ"ו בסיוון התש"ע (8 ביוני 2010), אשר קיבלה תוקף של החלטת ממשלה שמספרה 1848 ביום י"ב בתמוז התש"ע (24 ביוני 2010) (להלן – החלטת הממשלה מס' 1848). במסגרת החלטת הממשלה מס' 1848 הוחלט, בין השאר, על הקמתו של מערך אכיפה עירוני משולב, הכולל כוח שיטור ייעודי ויחידת פיקוח עירונית ייעודית, ברשויות מקומיות, אשר ירתיע, ימנע ויאכוף בתחום עבירות איכות החיים, האלימות וההתנהגות האנטי-חברתית (להלן – מערך אכיפה עירוני). זאת במטרה לאפשר רפורמה מהותית ויסודית, שתגביר במידה ניכרת את הביטחון האישי ואת תחושת הביטחון האישי של אזרחי המדינה ותושביה, כדרך מרכזית וכמנוף לשיפור איכות החיים במדינת ישראל.

במסגרת יישום החלטת הממשלה מס' 1848 ובמטרה לייעל את יכולת הפיקוח והאכיפה של הרשויות המקומיות בעבירות שבתחום אחריותן ולאפשר להן לסייע למשטרת ישראל בפעולות למניעת אלימות בשטח, נחקק החוק לייעול האכיפה והפיקוח העירוניים. במסגרת החוק הוקנו לפקחי רשויות מקומיות אשר עומדים בתנאים הקבועים בחוק ואשר הוסמכו לפי הוראותיו, סמכויות מסוימות לשם פיקוח על ביצוע חוקי עזר. כמו כן, לפקחי רשויות מקומיות אשר הוסמכו כ"פקחים מסייעים" בהתאם להוראות החוק, הוקנו סמכויות נוספות שאותן הם רשאים להפעיל לשם סיוע למשטרת ישראל בפעולות למניעת אלימות, בתנאים ובסייגים המפורטים בחוק.

לאור חדשנות מערכי האכיפה העירוניים וכדי לבחון את האפקטיביות שבהקמתם ואת מידת יעילותם בהשגת המטרות שהוגדרו ופורטו לעיל, הוחלט במסגרת החלטת הממשלה מס' 1848 כי המערכים יוקמו ויפעלו כפילוּת לתקופה של שנתיים. לאור האמור, חוקק החוק לייעול האכיפה והפיקוח העירוניים כהוראת שעה, בתחילה לתקופה של שנתיים עד יום כ"ד באב התשע"ג (31 ביולי 2013) ובהמשך הוארך תוקף הוראת השעה לשנתיים נוספות עד יום ט"ו באב התשע"ה (31 ביולי 2015).

¹ ס"ח התשע"א, עמ' 1057; התשע"ג, עמ' 113.

1. "מטרה מטרתו של חוק זה לייעל את יכולת הפיקוח והאכיפה של הרשויות המקומיות בעבירות שבתחום אחריותן בדרך של הפעלת מערכי אכיפה עירוניים בחלק מהרשויות המקומיות, וכן לאפשר להן לסייע למשטרת ישראל בפעולות למניעת אלימות, והכול בלי לגרוע מתפקידיהן של משטרת ישראל ושל הרשויות המקומיות על פי דין".
3. בסעיף 2 לחוק העיקרי, בהגדרה "פקח עירוני", במקום "סעיף 3" יבוא "סעיף 337 תיקון סעיף 2 לפקודת העיריות".
4. פרק ג' לחוק העיקרי – בטל.
- ביטול פרק ג'

ד ב ר י ה ס ב ר

עזר, ולהכניסו כסימן א'1 לפרק שישה עשר של פקודת העיריות, ולהחיל את התיקון המוצע גם על מועצות מקומיות בדרך של תיקון הוראות ההחלה בפקודת המועצות המקומיות. זאת, מאחר שפקודת העיריות ופקודת המועצות המקומיות מסדירות את כלל הנושאים הנוגעים לסמכויות הרשויות המקומיות והן מהוות אכסניה מתאימה להסדרה קבועה של סמכויות הפקחים העירוניים באכיפת חוקי עזר.

וזה נוסח פרק ג' לחוק לייעול האכיפה והפיקוח העירוניים שמוצע בסעיף 4 להצעת החוק לבטלו:

"פרק ג': הסמכת פקחים עירוניים

הסמכת פקחים עירוניים

3. (א) ראש רשות מקומית רשאי להסמיך, מבין עובדי הרשות המקומית, פקחים עירוניים, שיהיו נתונות להם הסמכויות לפי פרק זה, כולן או חלקן, לשם פיקוח על ביצוע חוקי עזר, ובלבד שלא יוסמך פקח עירוני אלא אם כן התקיימו בו כל אלה:

(1) הוא לא הורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי, לדעת היועץ המשפטי לרשות המקומית, לשמש כפקח עירוני;

(2) הוא קיבל הכשרה מתאימה בתחום הסמכויות שיהיו נתונות לו לפי פרק זה, כפי שהורה שר הפנים בהסמכת השר;

(3) הוא עומד בתנאי כשירות נוספים, ככל שהורה שר הפנים.

(ב) הודעה על הסמכת פקח עירוני לפי סעיף זה תפורסם ברשומות.

(ג) אין בהוראות פרק זה כדי לגרוע מסמכות ראש הרשות המקומית או מועצת הרשות המקומית להסמיך פקחים או למנותם לפי כל דין.

סעיף 2 סעיף 1 לחוק קובע את מטרת החוק. מאחר שבמסגרת הצעת החוק מוצע, בין השאר, להפוך את הוראת השעה להוראת קבע וכן לבטל את פרק ג' לחוק שעניינו הסמכת פקחים עירוניים, ולהעבירו לפקודת העיריות תוך ביצוע ההתאמות הנדרשות, מוצע להחליף את סעיף המטרה ולחדד ולהתאים אותו לנוסח המוצע של החוק, ולקבוע כי מטרתו של החוק לייעל את יכולת הפיקוח והאכיפה של הרשויות המקומיות בעבירות שבתחום אחריותן בדרך של הפעלת מערכי אכיפה עירוניים בחלק מהרשויות המקומיות, וכן לאפשר להן לסייע למשטרת ישראל בפעולות למניעת אלימות, והכול בלי לגרוע מתפקידיהן של משטרת ישראל ושל הרשויות המקומיות על פי דין.

וזה נוסח סעיף 1 לחוק לייעול האכיפה והפיקוח העירוניים, שמוצע כאמור להחליפו:

"מטרה

1. (א) מטרתו של חוק זה לייעל את יכולת הפיקוח והאכיפה של הרשויות המקומיות בעבירות שבתחום אחריותן וכן לאפשר להן לסייע למשטרת ישראל בפעולות למניעת אלימות, והכל בלי לגרוע מתפקידיהן של משטרת ישראל ושל הרשות המקומית על פי דין.

(ב) לשם השגת מטרת חוק זה יוסמכו פקחים עירוניים בסמכויות לצורך פיקוח על ביצוע חוקי עזר, וברשויות מקומיות מסוימות יפעל, לתקופת ניסיון, מערך אכיפה עירוני שסייע למשטרת ישראל בפעולות למניעת אלימות."

סעיף 3 מאחר שמוצע להעביר את פרק ג' לחוק לפקודת העיריות ולבצע תיקון דומה בפקודת המועצות המקומיות, כפי שיפורט בהמשך, מוצע לתקן בהתאמה את ההגדרה "פקח עירוני" בחוק ולהפנות לסעיף הסמכת הפקחים המוצע בפקודת העיריות.

סעיפים 4, 11, שעה להוראת קבע, מוצע לבטל את פרק ג' 14 ו-15 לחוק, שעניינו הסמכת פקחים עירוניים בסמכויות מסוימות לשם פיקוח על ביצוע חוקי

7. "הקמת מערך אכיפה עירוני (א) ברשויות מקומיות שיקבע השר, בצו, בהסכמת שר הפנים, יוקם ויפעל מערך אכיפה עירוני שיורכב מיחידת פיקוח עירוני ייעודית של פקחים מסייעים ומכוח שיטור ייעודי של שוטרי משטרת ישראל (בחוק זה – מערך אכיפה עירוני).
- (ב) קביעה כאמור בסעיף קטן (א) תיעשה בהתבסס על אמות מידה שקבע השר בהסכמת שר הפנים; אמות המידה האמורות יביאו בחשבון, בין השאר, את כל אלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

סמכויות פקח עירוני

4. (א) לשם פיקוח על ביצוע חוקי עזר בתחום הרשות המקומית שבה הוא עובד, רשאי פקח עירוני, לאחר שהודעה לפי סעיף 5 –
- (1) לדרוש מכל אדם למסור לו את שמו ומענו ולהציג לפניו תעודת זהות או תעודה רשמית אחרת המזהה אותו;
- (2) לדרוש מכל אדם הנוגע בדבר למסור לו כל ידיעה או מסמך שיש בהם כדי להבטיח או להקל את ביצועו של חוק עזר; בפסקה זו, "מסמך" – לרבות פלט, כהגדרתו בחוק המחשבים, התשנ"ה–1995;
- (3) להיכנס למקום, ובלבד שלא ייכנס למקום המשמש למגורים אלא על פי צו של בית משפט.
- (ב) אין בסמכויות פקח עירוני לפי פרק זה כדי לגרוע מסמכויות פיקוח שניתנו לו לפי כל דין.

זיהוי פקח עירוני

5. פקח עירוני לא יעשה שימוש בסמכויות הנתונות לו לפי פרק זה, אלא בתחום הרשות המקומית שבה הוא עובד, בעת מילוי תפקידו ובהתקיים כל אלה:

- (1) הוא לובש מדי פקח, בצבע ובצורה שהורה לעניין זה ראש הרשות המקומית, ובלבד שלא יהיה בהם כדי להטעות כנחוצים להיות מדי משטרה, והוא עונד באופן גלוי תג המזהה אותו ואת תפקידו;
- (2) יש בידו תעודה החתומה בידי ראש הרשות המקומית, המעידה על תפקידו ועל סמכויותיו שאותה יציג על פי דרישה.

סייג לסמכויות פקח עירוני

6. פקח עירוני לא ישתמש בסמכויותיו לפי פרק זה כלפי אלה:
- (1) מוסד ממוסדות המדינה, למעט בית חולים ממשלתי;
- (2) ספקים ומפעלים המפתחים או מייצרים ציוד ביטחוני בעבור כוחות הביטחון, שקבע לעניין זה, מטעמי ביטחון המדינה, ראש הממשלה או שר

לסעיף 7 המוצע

לסעיף קטן (א)

כדי לקצר ולייעל את תהליך קביעת הרשויות המקומיות שבהן יוקם ויפעל מערך אכיפה עירוני, מוצע לקבוע כי מערך אכיפה עירוני יוקם ויפעל ברשויות מקומיות שיקבע השר לביטחון הפנים, בצו, בהסכמת שר הפנים. זאת, בהתבסס על אמות מידה שיקבע השר, בהסכמת שר הפנים, אשר עיקריהן יפורטו בחוק.

לסעיף קטן (ב)

מוצע לקבוע, כי אמות המידה האמורות יביאו בחשבון את הנושאים שלהלן, אשר נועדו, בין השאר, להבטיח בחירה של רשויות מקומיות בעלות מאפיינים

- (1) היקף העבריינות בתחומי הרשות המקומית;
 - (2) גודל האוכלוסייה בתחומי הרשות המקומית;
 - (3) דירוג הרשות המקומית לפי המדד החברתי-כלכלי שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה;
 - (4) דירוג הרשות המקומית לפי מדד הפריפריאליות שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.
- (ג) לא יוקם מערך אכיפה עירוני ברשות מקומית אלא בהתקיים כל אלה:

- (1) גודל האוכלוסייה בתחומי הרשות המקומית עולה על 20,000 תושבים לפי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה; השר לביטחון הפנים יהיה רשאי לקבוע, בצו, בהסכמת שר הפנים, גודל אוכלוסייה שונה לעניין זה;
 - (2) ניתנה הסכמת הרשות המקומית להקמה ולהפעלה של מערך האכיפה העירוני בתחומה;
 - (3) הרשות המקומית התחייבה להעמיד את כוח האדם והאמצעים הנדרשים לצורך ההקמה וההפעלה של מערך האכיפה העירוני.
- (ד) רשימת הרשויות המקומיות שקבע השר כאמור בסעיף קטן (א), תפורסם באתר האינטרנט של המשרד לביטחון הפנים.

ד ב ר י ה ס ב ר

ובהתאם לתקציב שיוקצה לנושא, מוצע להסמיך את השר לביטחון הפנים לקבוע, בצו, בהסכמת שר הפנים, גודל אוכלוסייה שונה לעניין זה;

(2) הסכמת הרשות המקומית להקמה ולהפעלה של מערך האכיפה העירוני בתחומה. הניסיון שהצטרב בנושא הראה כי יש מקרים שבהם הרשות המקומית, מטעמים שונים, אינה מעוניינת בהקמה או בהפעלה של מערך אכיפה עירוני בתחומה;

(3) הרשות המקומית התחייבה להעמיד את כוח האדם ואת האמצעים הנדרשים לצורך ההקמה וההפעלה של מערך האכיפה העירוני בתחומה. לצורך הקמת מערך אכיפה עירוני נדרשת הרשות להקצות פקחים מסייעים וכן אמצעים אשר ישמשו אותם לצורך תפקידם. במקרה של אי-הקצאת כוח אדם ואמצעים מצד הרשות המקומית, לא יתאפשר להפעיל מערך אכיפה עירוני בתחומה.

לסעיף קטן (ד)

במסגרת הצעת החוק, מוצע לבטל את התוספת הראשונה לחוק ולקבוע כי רשימת הרשויות המקומיות שבהן הוקם ומופעל מערך אכיפה עירוני תפורסם באתר האינטרנט של המשרד לביטחון הפנים.

שונים, שבהן קיים צורך בהקמה והפעלה של מערך אכיפה עירוני:

- (1) היקף העבריינות ברשות המקומית;
- (2) גודל האוכלוסייה ברשות המקומית;
- (3) דירוג הרשות המקומית לפי המדד החברתי-כלכלי שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה;
- (4) דירוג הרשות המקומית לפי מדד הפריפריאליות שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

לסעיף קטן (ג)

נוסף על כך, עם המעבר מהוראת שעה להוראת קבע, מוצע לעגן בחוק את תנאי הסף שבהם נדרשות הרשויות המקומיות לעמוד לצורך הקמה והפעלה של מערך אכיפה עירוני בתחומן. כמפורט להלן:

- (1) גודל האוכלוסייה ברשות המקומית עולה על 20,000 תושבים. תנאי זה נקבע כבר במסגרת החלטת הממשלה מס' 2910, עם תחילת הפעלת הפיילוט בנושא, כיוון שלדעת הגורמים המקצועיים מערך האכיפה העירוני נדרש ואפקטיבי ברשויות מקומיות בעלות היקף האוכלוסייה האמור. לצד קביעת תנאי סף זה, וכדי לאפשר את הרחבת יישום מערכי האכיפה העירוניים בהמשך ככל שיידרש,

הפסקת פעילות מערך אכיפה עירוני א.7. (א) השר רשאי לקבוע, בצו, בהסכמת שר הפנים, כי ברשות מקומית תופסק פעילות מערך האכיפה העירוני, בהתקיים אחד מאלה:

(1) הרשות המקומית ביקשה את הפסקת הפעילות כאמור;

(2) הרשות המקומית לא עמדה בהתחייבויות הנדרשות ממנה לצורך ההקמה או ההפעלה של מערך האכיפה העירוני בתחומה;

(3) השר מצא כי אין עוד הצדקה להפעלת מערך אכיפה עירוני ברשות המקומית או כי נדרשת הפסקת פעילות מערך האכיפה העירוני ברשות המקומית, מנימוקים מיוחדים שיירשמו, ונמסרה על כך הודעה לרשות המקומית 60 ימים לפחות לפני הפסקת פעילות מערך האכיפה העירוני בתחומה.

(ב) הפסקת פעילות מערך אכיפה עירוני ברשות מקומית לפי סעיף קטן (א)(2) או (3), תיעשה לאחר שניתנה לרשות המקומית הזדמנות להשמיע את טענותיה.

תיקון סעיף 10 6. בסעיף 10(א) לחוק העיקרי, במקום "המנויה בתוספת הראשונה" יבוא "אשר הוקם בה או פועל בה מערך אכיפה עירוני".

תיקון סעיף 17 7. בסעיף 17 לחוק העיקרי, במקום "המנויה בתוספת הראשונה" יבוא "אשר הוקם בה או פועל בה מערך אכיפה עירוני".

8. בסעיף 18 לחוק העיקרי –

- (1) בכותרת השוליים, במקום "התוספות" יבוא "התוספת השנייה";
(2) סעיף קטן (א) – בטל.

ד ב ר י ה ס ב ר

(3) השר לביטחון הפנים מצא כי אין עוד הצדקה להפעלת מערך האכיפה העירוני ברשות המקומית או כי נדרשת הפסקת פעילות מערך האכיפה העירונית ברשות המקומית מנימוקים מיוחדים שיירשמו, ונמסרה על כך הודעה לראש הרשות המקומית 60 ימים לפני הפסקת הפעלתו. הפסקת פעילות מערך אכיפה עירוני ברשות מקומית בנסיבות אלה תיעשה לאחר שניתנה לרשות המקומית הזדמנות להשמיע את טענותיה.

סעיפים במסגרת הצעת החוק מוצע לקצר ולייעל 8, 7, 6 את תהליך קביעת הרשויות המקומיות שבהן יוקמו ויפעלו מערכי אכיפה עירוניים, כך שלא יידרש אישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת וקביעת רשימת הרשויות המקומיות שבהן יוקם ויפעל מערך אכיפה עירוני לא תיעשה בתוספת הראשונה לחוק אלא בצו של השר בהסכמת שר הפנים, כאמור בסעיף 7 המוצע. לפיכך מוצע לבטל את התוספת הראשונה לחוק ולמחוק את ההפניות לתוספת הראשונה ואת האזכורים שלה בסעיפים 10(א), 17 ו-18.

לסעיף 7א המוצע

עוד מוצע להוסיף את סעיף 7א לחוק שבמסגרתו יפורטו העילות שמכוון רשאי השר לביטחון הפנים, בצו, בהסכמת שר הפנים, להפסיק פעילות מערך אכיפה עירוני. זאת, לאור הניסיון שהצטבר בשנות הפעלת מערכי אכיפה עירוניים ברשויות מקומיות, כמפורט להלן:

(1) לבקשת הרשות המקומית – במקרים שבהם הרשות המקומית, מטעמים שונים, אינה מעוניינת בהמשך פעילות מערך האכיפה העירוני בתחומה;

(2) הרשות המקומית לא עמדה בהתחייבויות הנדרשות ממנה לצורך ההקמה או ההפעלה של מערך האכיפה העירוני בתחומה וניתנה לה הזדמנות להשמיע את טענותיה בעניין. מדובר בעיקר במקרים שבהם הרשות המקומית אינה מעמידה את כוח האדם ואת האמצעים הנדרשים ממנה או במקרים שהרשות המקומית מעוניינת להפעיל את מערך האכיפה העירוני למשימות שונות מהמשימות שהוגדרו לו;

ד ב ר י ה ס ב ר

- וזו נוסח התוספת הראשונה לחוק לייעול האכיפה והפיקוח העירוניים שמוצע כאמור לבטלה:
- ”תוספת ראשונה**
(סעיף 7)
32. עראבה;	1. אילת;
33. קריית אתא;	2. בני ברק;
34. עכו;	3. גבעתיים;
35. ראש העין;	4. דימונה;
36. אשדוד;	5. טירה;
37. נשר;	6. כרמיאל;
38. זכרון יעקב;	7. לוד;
39. אלעד;	8. מגדל העמק;
40. תל אביב;	9. נצרת;
41. רעננה;	10. נתניה;
42. מודיעין-מכבים-רעות;	11. ערד;
43. קרית מלאכי;	12. רמת גן;
44. סחנין;	13. באר שבע;
45. אום אל פאחם;	14. עפולה;
46. קרית מוצקין;	15. רמלה;
47. נהריה;	16. (בוטל);
48. רחובות;	17. בת ים;
49. קרית ים;	18. אשקלון;
50. יהוד-מונוסון;	19. חדרה;
51. אופקים;	20. פתח תקוה;
52. טייבה;	21. קרית ביאליק;
53. קלנסואה;	22. טבריה;
54. נתיבות;	23. קרית גת;
55. קרית שמונה;	24. באקה אל גרביה;
56. שדרות;	25. הרצליה;
57. ירושלים”	26. כפר סבא;
	27. אור יהודה;
	28. גדרה;
	29. יבנה;
	30. צפת;
	31. שפרעם;

סעיף 9 סעיף 19 לחוק קובע חובת דיווח של השר לוועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, מדי חצי שנה, בדבר נתונים שונים הנוגעים להפעלת מערכי האכיפה העירוניים. זאת, בין השאר, לצורך בחינת אפקטיביות מערכי האכיפה העירוניים. בד בבד עם ההצעה לסיים את תקופת הפעלת מערכי האכיפה העירוניים כפיילוט ולהפעילם באופן קבוע ולא כהוראת שעה, מוצע לבטל את חובת הדיווח לוועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת בנושא.

- תיקון סעיף 21 10. בסעיף 21 לחוק העיקרי, בכותרת השוליים, המילים "הוראת שעה" – יימחקו.
- תיקון סעיף 22 11. בסעיף 22 לחוק העיקרי –
- (1) בסעיף קטן (א), המילים "למעט פרק ג" – יימחקו;
- (2) סעיף קטן (ב) – בטל.
- ביטול סעיף 23 12. סעיף 23 לחוק העיקרי – בטל.
- ביטול התוספת הראשונה 13. התוספת הראשונה לחוק העיקרי – בטלה.
- תיקון פקודת העיריות 14. בפקודת העיריות², אחרי סעיף 337 יבוא:

"סימן א' 1: הסמכת פקים עירוניים

הסמכת פקים עירוניים 337א. (א) ראש עירייה רשאי להסמיך, מבין עובדי העירייה, פקים עירוניים, שיהיו נתונות להם הסמכויות לפי סימן זה, כולן או חלקן, לשם פיקוח על ביצוע חוקי עזר, ובלבד שלא יוסמך פקח עירוני אלא אם כן התקיימו בו כל אלה:

- (1) הוא לא הורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי, לדעת היועץ המשפטי לעירייה, לשמש פקח עירוני;
- (2) הוא קיבל הכשרה מתאימה בתחום הסמכויות שיהיו נתונות לו לפי סימן זה, כפי שהורה השר בהסמכת השר לביטחון הפנים;
- (3) הוא עומד בתנאי כשירות נוספים, ככל שהורה השר.

(ב) הודעה על הסמכת פקח עירוני לפי סעיף זה תפורסם ברשומות.

ד ב ר י ה ס ב ר

(4) מספר המקרים שבהם עשו פקים מסייעים שימוש בכל אחת מסמכויותיהם לפי פרק זה.

סעיף 10 במסגרת סעיף 21 לחוק תוקן חוק הרשויות המקומיות (משמעת). התשל"ח-1978, כהוראת שעה, באופן הקובע כי הפעלת סמכות עיכוב, חיפוש או כניסה, שלא כדין על ידי עובד רשות מקומית תהווה עבירת משמעת. עם הפיכת החוק ליעול האכיפה והפיקוח העירוניים להוראת קבע, מוצע לקבוע גם את עבירת המשמעת האמורה כהוראת קבע.

סעיף 12 סעיף 23 לחוק קובע את תוקפו של החוק כהוראת השעה. עם ההצעה להפוך את הוראת השעה להוראת קבע, מוצע לבטלו. וזה נוסח סעיף 23 לחוק ליעול האכיפה והפיקוח העירוניים שמוצע כאמור לבטלו:

"תוקף

23. חוק זה יעמוד בתוקפו עד יום ט"ו באב התשע"ה (31 ביולי 2015).

וזה נוסח סעיף 19 לחוק ליעול האכיפה והפיקוח העירוניים שמוצע כאמור לבטלו:

"דיווח לכנסת

19. השר ימסור לוועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, מדי חצי שנה, דיווח על כל אלה:

(1) מספר עבירות האלימות שבוצעו בכל אחת מהרשויות המקומיות המנויות בתוספת הראשונה בששת החודשים שקדמו לדיווח, לפי סוג העבירה, והשינוי בהשוואה לששת החודשים שקדמו להם;

(2) מספר עבירות האלימות שבוצעו ברשויות המקומיות שאינן מנויות בתוספת הראשונה בששת החודשים שקדמו לדיווח, לפי סוג העבירה, והשינוי בהשוואה לששת החודשים שקדמו להם;

(3) שינוי במספר השוטרים הפועלים דרך קבע בתחומי הרשויות המקומיות המנויות בתוספת הראשונה;

² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 8, עמ' 197; התשע"ה, עמ' 474.

(ג) אין בהוראות סימן זה כדי לגרוע מסמכות ראש העירייה או מועצת העירייה להסמיך פקחים או למנותם לפי כל דין.
(א) לשם פיקוח על ביצוע חוקי עזר בתחום העירייה שבה הוא עובד, רשאי פקח עירוני, לאחר שהודעה לפי סעיף 337 –

(1) לדרוש מכל אדם למסור לו את שמו ומענו ולהציג לפניו תעודת זהות או תעודה רשמית אחרת המזהה אותו;

(2) לדרוש מכל אדם הנוגע בדבר למסור לו כל ידיעה או מסמך שיש בהם כדי להבטיח או להקל את ביצועו של חוק עזר; בפסקה זו, "מסמך" – לרבות פלט, כהגדרתו בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995³;

(3) להיכנס למקום, ובלבד שלא ייכנס למקום המשמש למגורים אלא על פי צו של בית משפט.

(ב) אין בסמכויות פקח עירוני לפי סימן זה כדי לגרוע מסמכויות פיקוח שניתנו לו לפי כל דין.

זיהוי פקח עירוני 337. פקח עירוני לא יעשה שימוש בסמכויות הנתונות לו לפי סימן זה, אלא בתחום העירייה שבה הוא עובד, בעת מילוי תפקידו ובהתקיים כל אלה:

(1) הוא לובש מדי פקח, בצבע ובצורה שהורה לעניין זה ראש העירייה, ובלבד שלא יהיה בהם כדי להטעות כנחזים להיות מדי משטרה, והוא עונד באופן גלוי תג המזהה אותו ואת תפקידו;

(2) יש בידו תעודה החתומה בידי ראש העירייה, המעידה על תפקידו ועל סמכויותיו, שאותה יציג על פי דרישה.

סייג לסמכויות פקח עירוני 337. פקח עירוני לא ישתמש בסמכויותיו לפי סימן זה כלפי אלה:

(1) מוסד ממוסדות המדינה, למעט בית חולים ממשלתי;
(2) ספקים ומפעלים המפתחים או המייצרים ציוד ביטחוני בעבור כוחות הביטחון, שקבע לעניין זה, מטעמי ביטחון המדינה, ראש הממשלה או שר הביטחון, בהתייעצות עם השר; לעניין זה, "כוחות הביטחון" ו"ציוד ביטחוני" – כהגדרתם בחוק התאגידים הביטחוניים (הגנה על אינטרסים ביטחוניים), התשס"ו-2006⁴.

תיקון פקודת המועצות המקומיות

15. בפקודת המועצות המקומיות⁵, אחרי סעיף 113 יבוא:

113. הוראות סעיפים 337 עד 337ד לפקודת העיריות יחולו, בשינויים המחויבים, על מועצה מקומית.
"תחולת הוראות – הסמכת פקחים וסמכויות פיקוח

³ ס"ח התשנ"ה, עמ' 366.

⁴ ס"ח התשס"ו, עמ' 174.

⁵ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 9, עמ' 256.

16. הוראות מעבר (א) ברשויות מקומיות שבהן פועל מערך אכיפה עירוני ערב תחילתו של חוק זה (להלן – יום התחילה), ימשיך לפעול מערך האכיפה העירוני, אלא אם כן הופסקה פעילותו בהתאם להוראת סעיף 7א לחוק העיקרי כנוסחו בסעיף 5 לחוק זה.
- (ב) עד לקביעת אמות מידה ראשונות בהתאם לסעיף 7 לחוק העיקרי כנוסחו בסעיף 5 לחוק זה, יראו את התבחינים לבחירת רשויות מקומיות שבהן יוקם ויפעל מערך אכיפה עירוני, שנקבעו בהחלטת הממשלה מס' 1331 מיום י"ד באדר א' התשע"ד (14 בפברואר 2014), כאמות מידה לעניין הסעיף האמור.
17. בתקופה שמיום התחילה עד תום שלוש שנים מהמועד האמור, יקראו את סעיף 337 לפקודת העיריות כאילו אחרי סעיף קטן (א) בא:
- "(א1) היה לפקח עירוני יסוד סביר להניח כי אדם עבר עבירה על חוק עזר של עירייה שבה הוא עובד והעבירה היא עבירת קנס כמשמעותה בסעיף 265, רשאי הפקח לעכב את האדם עד לבואו של שוטר אם סירב האדם להיענות לדרישת הפקח על פי סמכותו בהתאם להוראות סעיף קטן (א) וקיים חשש שיימלט או שזהותו אינה ידועה; על עיכוב כאמור יחולו הוראות סעיף 75(ב) ו-7(ג) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996⁶, בשינויים המחויבים."

ד ב ר י ה ס ב ר

הניסיון שהצטבר ברשויות המקומיות הראה כי בהעדר סמכות לעכב אדם עד לבואו של שוטר נותר הפקח במקרים רבים בלא יכולת להפעיל את סמכויותיו הקבועות בחוק או לבצע את תפקידו כנדרש. זאת כאשר אדם מסרב לדרישת הפקח להזדהות לפניו ונמלט מהמקום.

לאור האמור מוצע להקנות לפקחים עירוניים, העומדים בתנאים הקבועים בתיקון המוצע לפקודת העיריות ואשר פועלים במסגרת תפקידם לשם פיקוח על ביצוע חוקי עזר בתחום הרשות המקומית שבה הם עובדים, סמכות לעכב אדם עד לבואו של שוטר בהתקיים הנסיבות המצטברות שלהלן: לפקח היה יסוד סביר להניח כי האדם עבר עבירה על חוק עזר של הרשות המקומית והעבירה היא עבירת קנס; האדם מסרב להיענות לדרישת הפקח על פי סמכותו בהתאם להוראות החוק, להזדהות או למסור לו ידיעה או מסמך או לאפשר לו להיכנס למקום, וקיים חשש שיימלט או שזהותו אינה ידועה.

מאחר שמדובר בהקניית סמכות בעלת אפקט הרעתתי משמעותי ולאור קיומם של עבירות קנס מסוגים שונים בחוקי עזר עירוניים, נדרש לבחון את השלכות הקניית סמכות העיכוב לפקחים העירוניים במתווה המוצע. לפיכך מוצע לקבוע כי סמכות העיכוב האמורה תוקנה לפקחים העירוניים כהוראת שעה לתקופה של 3 שנים, שבמהלכן ייבחנו השלכות הקנייתה ויוסקו מסקנות בנושא.

סעיף 16 כפי שצוין לעיל, כיום פועלים מערכי אכיפה עירוניים ביותר מ-50 רשויות מקומיות. כמו כן, מתוכננת הקמת מערכי אכיפה ברשויות מקומיות נוספות בשנים 2015-2016. כדי לאפשר את המשך הפעלת מערכי האכיפה העירוניים ברשויות מקומיות שבהן הם פועלים כיום ואת המשך הקמת מערכי אכיפה עירוניים ברשויות מקומיות נוספות, בהתאם לתקציב המוקצה לנושא, מוצע לקבוע הוראות מעבר כדלקמן:

(1) ברשויות מקומיות שבהן פועל מערך אכיפה עירוני ערב תחילתו של החוק המוצע, ימשיך לפעול מערך האכיפה העירוני, אלא אם כן הופסקה פעילותו בהתאם להוראת סעיף 7א המוצע;

(2) עד לקביעת אמות מידה ראשונות בהתאם לסעיף 7 המוצע, יראו את התבחינים לבחירת רשויות מקומיות שבהן יוקם ויפעל מערך אכיפה עירוני, שנקבעו בהחלטת הממשלה מס' 1331, כאמות מידה לעניין הסעיף האמור.

סעיף 17 במהלך השנים האחרונות הוקנו לפקחי רשויות מקומיות סמכויות פיקוח ואכיפה בתחומים שונים כדי להגביר את האכיפה באותם התחומים ולשפר את איכות החיים של התושבים. זאת בכפוף להיות עובדי הרשות המקומית כפופים לדין המשמעתי של הרשות ולעמידתם בתנאי כשירות והכשרה מתאימים.

במסגרת סעיף 4 לחוק הוקנו לפקחי הרשויות המקומיות העומדים בתנאים הקבועים בחוק, סמכויות שונות לשם פיקוח על ביצוע חוקי עזר בתחום הרשות המקומית שבה הם עובדים.

⁶ ס"ח התשנ"ו, עמ' 338.

